

**ปัญหาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐ
ดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562¹**

ลำพูน ทองพูน²

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่เกิดขึ้นในตำแหน่งดังกล่าวได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการเลือกตั้งประเภทหนึ่งที่เกิดจากการดำเนินการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม การควบคุมพฤติกรรม การกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรมได้ ซึ่งจากการศึกษาพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 พบว่ามีบทบัญญัติในมาตรา 34 และมาตรา 69 ที่มีรายละเอียดที่เป็นช่องว่างทางกฎหมายที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอที่จะควบคุมดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 มีประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาประการแรกคือ ปัญหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องปัญหาเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ประโมทย์ จารุณิล คณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญอันเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ที่กำหนดขึ้นมาเพื่อควบคุมข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใด ๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจ อันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ซึ่งจากการศึกษาเห็นได้ว่าหากปรากฏว่ามีการกระทำในลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้ แต่จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ผ่านมาการบังคับใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวแทบจะไม่อาจสามารถนำมาบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เนื่องจากแม้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นข้อบังคับ กำหนดห้ามมิให้กระทำการ แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวกลับไม่กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืนแต่อย่างใด มีเพียงการให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายใช้อำนาจสั่งให้ยุติหรือสั่งระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนเท่านั้น ทำให้ผู้กระทำไม่มีความยำเกรงหรือเกรงกลัวหากจะกระทำการที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ต่างจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นฉบับที่ใช้ก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนว่าหากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดแล้วบุคคลผู้กระทำจะต้องถูกลงโทษหรือจะต้องรับผิดอย่างไร

ประเด็นปัญหาประการที่สองคือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2563 ขัดหรือแย้งกับมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทกำหนดเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกรอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง รวมทั้งจะต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมือง กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น 2563 ข้อ 7 กำหนดไว้ว่า พรรคการเมืองสามารถช่วยผู้สมัครในการหาเสียงเลือกตั้งได้ โดยพรรคการเมืองนั้นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้ถือเป็นการโฆษณาหาเสียง

เลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้นับรวมค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นด้วย แต่ตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 34 กลับบัญญัติ ห้ามข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใด ๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจ อันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร จะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองมีสถานะเป็นนิติบุคคล การดำเนินการใดๆของพรรคการเมืองแม้จะเป็นการดำเนินการในฐานะที่เป็นนิติบุคคลต่างหาก จากความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองการกระทำของคณะกรรมการบริหารพรรคหรือตัวแทนผู้มีอำนาจของพรรคการเมืองดำเนินการในฐานะตัวแทนนิติบุคคล แต่ในข้อเท็จจริงนั้น บุคคลดังกล่าว ที่สังกัดพรรคการเมืองบางรายยังคงมีตำแหน่งในพรรคการเมือง เช่น การเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยหากพรรคการเมืองจะดำเนินการใดอันเป็นการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ก็จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้มีอำนาจ หรือมีตำแหน่งบริหารในพรรคการเมืองในการให้ความเห็นชอบความยินยอมหรือมีส่วนในการตัดสินใจด้วย ดังนั้น แม้จะไม่เป็นการกระทำของข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นโดยตรงก็ตาม แต่การกระทำในฐานะพรรคการเมืองที่บุคคลเหล่านั้นสังกัดอยู่และมีอำนาจในการบริหาร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครคนใดในการหาเสียง การกระทำดังกล่าวจึงอาจถือเป็นการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ที่ทำให้ระเบียบดังกล่าวขัดกับบทบัญญัติ มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้

ประเด็นปัญหาประการที่สามคือปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมืองตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดย มาตรา 69 วรรคแรก กำหนด “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ” และวรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ระงับ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้” ซึ่งมาตราดังกล่าวเป็นบทมาตร่าที่บัญญัติขึ้นเพื่อห้ามเจ้าหน้าที่รัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ซึ่งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น นอกจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วนั้น เจ้าหน้าที่รัฐก็เป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐประเภท ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่รัฐประเภทข้าราชการพลเรือน ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐมีความสำคัญและอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดผลแพ้ชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเลือกตั้งได้

หากเจ้าหน้าที่รัฐนั้นวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมือง โดยจะเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 69 ได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นได้ใช้อำนาจหน้าที่ด้วย หากการกระทำใด ๆ ที่เจ้าหน้าที่รัฐได้กระทำไปเพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วนั้นปรากฏว่าไม่ใช่กรณีการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ถือว่าผู้นั้นได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 69 แต่อย่างใด ดังนั้นจึงไม่สามารถดำเนินการลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำการใด ๆ นั้นได้ แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งการวางตัวเป็นกลางทางการเมืองดังกล่าวเป็นข้อกำหนดวินัยที่บัญญัติขึ้นมาโดยมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการประจำมีความเป็นกลางทางการเมือง โดยเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติกรอื่น ๆ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนจึงเห็นได้ว่า แม้การกระทำความผิดนั้นจะไม่ใช่การใช้อำนาจหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครอันเข้าลักษณะที่มีการฝ่าฝืนมาตรา 69 ก็ตาม แต่การกระทำใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือกระทำใด ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าไม่เป็นกลางทางการเมืองก็เป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดวินัยของข้าราชการ ซึ่งการกระทำผิดวินัยของข้าราชการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่เจ้าหน้าที่รัฐนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งกรณีดังกล่าวหากผู้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องคัดค้านไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและในขณะเดียวกันผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเรียนเกี่ยวกับวินัยจากพฤติกรรมดังกล่าวก็อาจทำให้มีการสอบสวนทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นควบคู่ไปด้วย แต่หากไม่ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับวินัยในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วผู้บังคับบัญชาบางหน่วยงานอาจไม่ทราบถึงพฤติกรรมของการวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมืองของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของตน เจ้าหน้าที่รัฐคนนั้นอาจไม่ถูกดำเนินการทางวินัยแต่อย่างใด ซึ่งเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นช่องว่างทางกฎหมายของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้เขียนได้พบปัญหาทั้งสามประเด็นปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น และผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 34 จากเดิม “ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใด ๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้” โดยแก้ไขเป็น “ห้ามมิให้ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา

ท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำใด ๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการก่อกวนแก่ผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด” และเห็นควรให้มีการกำหนดบทลงโทษให้ชัดเจนว่าหากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องระวางโทษอย่างไร เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ที่กำหนดบทลงโทษไว้ชัดเจนในมาตรา 111 โดยผู้เขียนเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีลักษณะอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการหาเสียงเห็นควรกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการกระทำที่ฝ่าฝืนบทมาตราดังกล่าวเอาไว้ในมาตรา 129 โดยการเพิ่มเติมบทมาตราดังกล่าวเข้าไปในรายละเอียดของมาตรา 129 (2) จากเดิม “ฝ่าฝืนมาตรา 66 มาตรา 70 หรือ มาตรา 74 วรรคหนึ่ง” แก้ไขเป็น “ฝ่าฝืนมาตรา 34 มาตรา 66 มาตรา 70 หรือ มาตรา 74 วรรคหนึ่ง” และจากการศึกษาบทมาตราดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่า มาตรา 34 เป็นบทมาตราที่อยู่ในหมวด 3 เรื่องการดำเนินการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มาตราดังกล่าวไม่มีการกำหนดบทลงโทษเอาไว้ชัดเจน หากมีการปรับแก้ไขตามที่ผู้เขียนเสนอแล้วเห็นควรให้ปรับเปลี่ยนเรื่องดังกล่าวไปอยู่ในหมวด 6 ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะตามที่ผู้เขียนเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขไปนั้นเนื้อความที่ปรับปรุงแก้ไขมีลักษณะเป็นวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

2. ปัญหาที่ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2563 ขัดหรือแย้งกับมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ขอเสนอแนะว่าเนื่องจากข้อ 7 แห่งระเบียบฉบับดังกล่าวกับมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีความขัดแย้งกันในเรื่องของเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นควรยกเลิกมาตรา 7 ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2563

3. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตนไม่เป็นกลางทางการเมืองตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ในกรณีที่กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ และมาตราดังกล่าวได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจดำเนินการสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้ตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง และในกรณีจำเป็นให้มีอำนาจแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้ ซึ่งจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเห็นว่าจะเป็นความผิดตามมาตรา 69 วรรคหนึ่ง ต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่เป็นทางการสืบสวนและไต่สวนได้ความว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 69 วรรคหนึ่ง แต่เห็นว่าการกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นการวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมืองโดยไม่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ของความเป็น

ข้าราชการในการกระทำ ซึ่งในความเป็นข้าราชการนั้นมีวินัยเกี่ยวกับข้าราชการอันเกี่ยวกับการวางตนให้เป็นกลางทางการเมือง

ขอเสนอแนะเป็นให้แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 69 โดยเพิ่มวรรคสาม ความว่า “หากผลการสืบสวนปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้รายงานข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวพิจารณาดำเนินการทางวินัย”

การอ้างอิง

หนังสือ

กรมตททททททท. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล.กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์เพลส, 2531..

พรชัย รัชมิแพทย์. หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,2541. ไพโรจน์ ชัยนาม. สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญของต่างประเทศกับระบอบการปกครองของไทย .

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2551.

วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน รวมบทความเรื่องเกี่ยวกับ

กฎหมายปกครองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ . พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม,2540.

วิษณุ เครืองาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์,2530.

วัชรวิชัยสาร.ระบบการเลือกตั้งกับเมืองไทยยุคใหม่ . กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม,2541.

วิทยา นภาศิริกุล . การเมืองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2523.

หยุด แสงอุทัย.หลักรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2531.

บทความ

ธนสวรรค์ เจริญเมือง.100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540 (พิมพ์ครั้งที่2).

โครงการจัดพิมพ์คปไฟ. 2542

ผ่องศรี เจริญสวัสดิ์. การเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นแต่ละระดับ,วารสารพัฒนาชุมชน,ปีที่ 39 ฉบับที่ 11. (พฤศจิกายน ,2543)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง . (2545). เอกสารวิชาการเนื่องในวันสถาปนาสำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. “125 ปี สถาบันที่ปรึกษาข้าราชการแผ่นดิน”. วารสารกฎหมายปกครอง. (ธันวาคม,2542). หน้า 195.

วิทยานิพนธ์

ประกาศ ใจมธีธรรมดี. “บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินคดีเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

ขงยุทธ แสงรุ่งเรือง. “การพัฒนากฎหมายสำหรับกระบวนการยุติธรรมในการเลือกตั้งท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎีบัณฑิต,มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2559.2565)